

Г.А. Зідрашко, В.К. Сирцов, В.М. Євтушенко, О.Г. Алієва, Т.С. Громоковська, І.В. Сидорова, О.В. Федосєєва,
О. І. Потоцька, М.Л. Таврог, І.В. Гриневич

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАВЧАННЯ БАКАЛАВРІВ ЗА ФАХОМ «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»
НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРОЛОГІЇ ЗДМУ**

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: бакалавр, «лабораторна діагностика».

Ключевые слова: бакалавр, «лабораторная диагностика».

Key words: Bachelor, «laboratory diagnostics».

Розглянуто організацію навчання бакалаврів за спеціальністю «Лабораторна діагностика» на кафедрі гістології, цитології та ембріології ЗДМУ.

Рассмотрена организация обучения бакалавров по специальности «лабораторная диагностика» на кафедре гистологии, цитологии и эмбриологии ЗГМУ

A bachelors training in the specialty of «laboratory diagnostics» at the Department of Histology, Cytology and Embryology ZGMU

З метою задоволення потреби населення у високоякісній медичній допомозі, а також у зв'язку з введенням нових державних стандартів до вищої медичної освіти, з'явилась необхідність у підготовці кваліфікованих бакалаврів за спеціальністю «лабораторна діагностика». Проблема забезпечення клінічної лабораторної діагностики кваліфікованими фахівцями ускладнюється низкою причин, серед яких однією з найбільш істотних є використання в лабораторній діагностиці фахівців з немедичною освітою. На протязі останніх 3-х років у Запорізькому державному медичному університеті відкрито навчання для бакалаврів за фахом «лабораторна діагностика».

Бакалавр – самостійно працюючий спеціаліст, який повинен мати підготовку до активної діяльності та є виконавцем заходів по збереженню та зміцненню здоров'я населення, підвищення якості медичної допомоги. Бакалавр готується до надання лікувально-профілактичної, санітарно-епідемічної та невідкладної допомоги при гострих захворюваннях та нещасних випадках(1).

Сьогодні в Україні має місце складна ситуація щодо забезпечення підготовки середніх медичних кадрів за фахом «Лабораторна діагностика (4,7)». Крім того, практично всюди відсутня учбово-дослідна робота з питань різних напрямків їхньої підготовки (5).

МЕТОЮ СТАТТІ став аналіз існуючих програм з дисципліни : гістологія, цитологія та ембріологія (програма для студентів медичних факультетів вищих закладів освіти III – IV рівнів акредитації) на кафедрі гістології, цитології та ембріології ЗДМУ для підготовки бакалаврів за фахом «Лабораторна діагностика» як самостійно працюючого спеціаліста.

Для покращення організації процесу підготовки до практичних занять студентам, які навчаються за фахом «Лабораторна діагностика», значно розширили курс лекцій з дисципліни (кількість лекційних годин удвічі вищий, ніж у студентів, які навчаються за фахом «лікувальна справа» та «педіатрія»).

Підготовлені методичні рекомендації до проведення кожного практичного заняття, де надається план-схема майбутнього практичного заняття, контрольні питання, тестові завдання та клінічні задачі з чітко поставленими питаннями-тестами, що охоплюють усі підрозділи теми. При цьому, відповідати на поставлені тести студенти

повинні за допомогою комп'ютера. Також, на кожному практичному занятті студент самостійно змальовує гістологічні мікропрепарати під мікроскопом (з оформленням завдання у протокольній формі). Для цього на нашій кафедрі розроблено спеціальний альбом. Таким чином, на кожному практичному занятті є можливість оцінити самостійну роботу студентів, їх теоретичну підготовку. Кожен студент на кожному занятті отримує оцінку.

Рівень підготовки студентів проводиться із застосуванням різноманітних методів контролю: тестів, проблемних питань, ситуаційних завдань, реферативних доповідей, а практичної частини – з обов'язковим оформленням протоколів. Контроль проводиться на початку заняття і дає можливість оцінити стан підготовки до заняття кожного окремого студента. Далі студенти мають право підвищити свій бал при усному опитуванні, при відповідях на контрольні запитання. Таким чином, ці дії дають можливість провести 100% охоплення контролем усіх студентів групи та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

Особливості викладання включають в себе акцентування на лабораторну діагностику, а саме:

1. При викладанні теми «Методи дослідження в гістології» включена додаткова лекція, а на практичному занятті, за цією ж темою, досконало вивчаються розділи: «Гістологічна на гістохімічна техніка». При наданні знань з цієї теми домінують ситуаційні задачі на прикладі гематологічних методів дослідження.

2. Більш досконало вивчається розділ «Сполучні тканини». Уведена додаткова лекція за цією темою.

3. При вивченні теми «Кров» кожний студент повинен підготувати реферат за цим розділом, а також має навчитися диференціювати клітини у мазках крові, пофарбованих гематоксиліном та еозином та у спеціально виготовленому клінічному мазку, пофарбованому за методом Романовського-Гімза. Крім обстеження мазків крові, взятих у здорових людей, студенти повинні встановити патологію у хворих. Таким чином, кожний студент, який вивчає конкретно йому виданий гістологічний препарат мазка крові людини (здорової або хворої), має змогу надати йому клінічну оцінку.

4. Досконально вивчається також розділ «Кровотворення та органи імунологічного захисту» з обов'язковим

розв'язуванням ситуаційних задач. На відповідних практичних заняттях студенти повинні навчитися диференціювати клітини червоного кісткового мозку при різному фарбуванні гістологічних препаратів даного кровотворного органа.

5. Поглиблено вивчається тема «Сечовивідні шляхи»

Постановка та розв'язування ситуаційних задач є одним з найбільш доступних і ефективних методів навчання, що сприяють максимальному наближенню його до медичної практики. Вирішуючи ситуаційні задачі, студенти на основі власних теоретичних знань визначають методи їх розв'язування, аналізують їхні результати, формулюють і аргументують висновки. Рішення нестандартних ситуаційних задач стимулює активну самостійну пізнавальну діяльність студентів і тим самим є необхідним компонентом навчання, підготовлюючи до самостійної практичної діяльності.

В умовах швидкого розвитку інформаційних технологій поряд із традиційними формами контролю широко використовується перевірка та аналіз знань із використанням комп'ютерів. Серед переваг такого типу контролю Шаров С.В. (6) виділяє: об'єктивність оцінювання; безпосередня фіксація результатів; індивідуальне та групове використання; можливість аналізу діяльності педагога; розвиток навичок самоконтролю, порівняння своїх знань з еталоном; звільнення викладача від трудомісткої перевірки письмових робіт; застосування методів математичної статистики для оцінки рівня засвоєння навчального матеріалу тощо.

Крім того, систематичний контроль знань і вмінь стимулює студентів до постійної підготовки домашніх завдань і регулярного повторення вивченого матеріалу перед уроком, що дуже важливо для засвоєння подальших тем. При цьому, цей вид контролю виключає механічне заучування, привчає до логічного мислення й уміння робити правильний вибір. Заощаджений навчальний час використовується студентами для виконання практичних робіт по вивченню гістологічних препаратів, а також для закріплення одержаних практичних навичок за допомогою різних навчальних програм.

Заняття закінчується завжди обговорюванням тестів, проблемних питань, ситуаційних завдань, реферативних доповідей, результатів протокольної частини, яке змушує брати участь у навчальному процесі практично всю групу в цілому, і включає в себе перевірку засвоєних знань як

лекційних матеріалів так і практично-самостійної тематики, що значно підвищує засвоєність досліджуваного матеріалу.

ВИСНОВКИ

1. Підготовка кваліфікованих бакалаврів за спеціальністю «Лабораторна діагностика» є необхідною для задоволення потреби населення в медичній допомозі.

2. Особливості викладання включають в себе уведення додаткових лекційних годин.

3. На практичних заняттях проводиться акцентування на такі теми як «Гістологічна на гістохімічна техніка», «Сполучні тканини», «Кров», «Кровотворення та органи імунологічного захисту», «Сечовивідні шляхи».

4. Забезпечується високий рівень оволодіння майбутніми лікарями-лаборантами практичних навичок при діагностиці мікропрепаратів червоного кісткового мозку та периферійної крові.

Таким чином, викладання бакалаврам за спеціальністю «лабораторна діагностика» на кафедрі гістології, цитології та ембріології ЗДМУ готує студента - майбутнього лікаря-лаборанта до самостійної роботи з отриманням практичних навичок та інтерпретацією результатів у клініці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Медична освіта у світі та Україні//Ю.В.Поляченко, В.Г.Передерій, О.П.Волосовець та ін. Київ: «Книга плюс», 2005.-383с.

2. Клименко В. І., Прокопчик Г.Л. Про організацію навчання бакалаврів за фахом «Лабораторна діагностика» на кафедрі соціальної медицини та організації охорони здоров'я Запорізького державного медичного університету//Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. - Запоріжжя, 2007.-№43.- С.138-141.

3. Програма з гістології, цитології та ембріології (для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації). - Київ, 2005. - 54с.

4. Програма розвитку медсестринства України на 2005-2010 рр. (МОЗ України. Наказ № 585 від.08.11.2005 р.).

5. В.К.Сирцов, В.М.Євтушенко, О.В.Федосєєва Особливості підготовки студентів зі спеціальності «Лабораторна діагностика з курсу гістології, цитології та ембріології//Мат.Всеукр.навч.-наукової конф. «Впровадження засад Болонської системи освіти: Український і зарубіжний досвід», Тернопіль, 2007.-С.46-48.

6. Шаров С.В. Досвід створення та використання тестових завдань у процесі тематичного оцінювання знань учнів// Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. - Запоріжжя, 2007.-№43.- С.190-194.

7. Шегедин М.Б. Медсестринство в Україні.-Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.-297с.

Відомості про авторів:

Зідрашко Г.А., к.м.н., доцент кафедри гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Сирцов В.К, д.м.н., проф., зав.каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Євтушенко В.М., к.м.н., доцент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Алієва О.Г., к.м.н., доцент кафедри гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Громоковська Т.С., к.м.н., асистент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Сидорова І.В., к.м.н., асистент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Федосєєва О.В., асистент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Потоцька О. І., асистент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Таврог М.Л., асистент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ;
Гриневич І.В., асистент каф. гістології, цитології, ембріології ЗДМУ.

Адреса для листування:

Зідрашко Г.А., 69035, м. Запоріжжя, пр.. Маяковського, 26, ЗДМУ, кафедра гістології, цитології та ембріології. Тел.: 233-33-74.